

Nämnden Svenska rum 22.10.2020 § 76

§ 76

Maximivärde, koefficienter och pristak för servicesedel inom privat småbarnspedagogik

Beredning och upplysningar:

Peltonen Anne

Turunen Jaana M

Mynttinen Miia

Westerlund Mia

Mattila Virpi

Bigos Lucia

fornamn.efternamn@esbo.fi

Växel 09 816 21

Förslag

Bildningsdirektör Rinta-aho Harri

Nämnden Svenska rum föreslår för stadsstyrelsen att värdet för servicesedeln inom småbarnspedagogik på daghem är högst 870 euro i månaden per barn.

Som koefficienter för servicesedeln föreslås följande:

koefficient enligt barnets ålder

- koefficienten för ett barn som fyllt tre år är 1,00

- koefficienten för ett barn under tre år är 1,45

koefficient enligt barnets behov av småbarnspedagogik

- koefficienten för småbarnspedagogik på heltid är 1,00

- koefficienten för småbarnspedagogik på deltid (högst 25 timmar/vecka) är 0,60

- koefficienten för småbarnspedagogik i anslutning till förskoleundervisningen är 0,50

Dessutom föreslås det att man för servicesedeln inom småbarnspedagogik tar i bruk ett pristak på 40 euro/mån.

Behandling

Ordförande understödd av Meurman och Kivilaakso-Wellmann gjorde följande motförslag:

”Nämnden Svenska rum föreslår för stadsstyrelsen att värdet för servicesedeln inom småbarnspedagogik på daghem är högst 950 euro i månaden per barn.

Som koefficienter för servicesedeln föreslås följande:

koefficient enligt barnets ålder

- koefficienten för ett barn som fyllt tre år är 1,00

- koefficienten för ett barn under tre år är 1,70

koefficient enligt barnets behov av småbarnspedagogik

- koefficienten för småbarnspedagogik på heltid är 1,00

- koefficienten för småbarnspedagogik på deltid (högst 25 timmar/vecka) är 0,60

- koefficienten för småbarnspedagogik i anslutning till förskoleundervisningen är 0,50

Dessutom föreslås det att man för servicesedeln inom småbarnspedagogik tar i bruk ett pristak på 50 euro/mån.”

Kivilaakso-Wellmann understödd av Meurman gjorde följande tilläggsförslag:

”Till nämnden Svenska rum framställs ett åtgärdsförslag med vilket de mindre privata dagvårdsenheternas verksamhet, kan fortlöpande tryggas, i anslutningen till ibruktagandet av servicesedeln. Detta förslag gäller mindre enheter, som bedrivs av privata producenter och föreningar.”

Ordförande understödd av Kivilaakso-Wellmann gjorde följande tilläggsförslag:

”Nämnden Svenska rum föreslår dessutom en övergångsperiod fram till augusti 2024 för de enheter för småbarnspedagogik som för tillfället verkar under lagenliga köpavtal.”

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om hans motförslag kan godkännas. Eftersom ingen motsatte sig det, konstaterade ordföranden att nämnden enhälligt godkänt motförslaget.

Sedan frågade ordföranden om Kivilaakso-Wellmanns tilläggsförslag kan godkännas. Eftersom ingen motsatte sig det, konstaterade ordföranden att nämnden enhälligt godkänt tilläggsförslaget.

Därefter frågade ordföranden om hans tilläggsförslag kan godkännas. Eftersom ingen motsatte sig det, konstaterade ordföranden att nämnden enhälligt godkänt det andra tilläggsförslaget.

Föredraganden anmälde avvikande åsikt till beslutet, som fattades av nämnden Svenska rum.

Beslut

Nämnden Svenska rum

1

föreslår för stadsstyrelsen att värdet för servicesedeln inom småbarnspedagogik på daghem är högst 950 euro i månaden per barn.

Som koefficienter för servicesedeln föreslås följande:

koefficient enligt barnets ålder

- koefficienten för ett barn som fyllt tre år är 1,00

- koefficienten för ett barn under tre år är 1,70

koefficient enligt barnets behov av småbarnspedagogik

- koefficienten för småbarnspedagogik på heltid är 1,00

- koefficienten för småbarnspedagogik på deltid (högst 25 timmar/vecka) är 0,60

- koefficienten för småbarnspedagogik i anslutning till förskoleundervisningen är 0,50

Dessutom föreslås det att man för servicesedeln inom småbarnspedagogik tar i bruk ett pristak på 50 euro/mån.

2

beslutade att till nämnden Svenska rum framställs ett åtgärdsförslag med vilket de mindre privata dagvårdsenheternas verksamhet, kan fortlöpande tryggas, i anslutningen till ibruktagandet av servicesedeln. Detta förslag gäller mindre enheter, som bedrivs av privata producenter och föreningar.

3

föreslår dessutom en övergångsperiod fram till augusti 2024 för de enheter för småbarnspedagogik som för tillfället verkar under lagenliga köpavtal.

Föredraganden anmälde avvikande åsikt till beslutet, som fattades av nämnden Svenska rum.

Redogörelse

Bakgrund

Målet för fullmäktigeperioden 2017–2021 är att småbarnspedagogiken är högklassig och att en allt större andel av barnen deltar i den. Den privata och offentliga småbarnspedagogiken bildar en fungerande helhet och de ska vara tillgängliga för alla barnfamiljer.

För närvarande ordnas småbarnspedagogik som kommunal service och köpta tjänster samt med stöd för privat vård och därtill hörande kommuntillägg. Utbildnings- och dagvårdsnämnden beslutade 16.5.2018 § 101 och nämnden Svenska rum 17.5.2018 § 56 att målet för utvecklingen av sätten att ordna småbarnspedagogik är att ersätta köpavtalsdaghemen med en servicesedel. Stödet för privat vård och därtill hörande kommuntillägg kvarstår som en form av anordnande av småbarnspedagogik. Dessutom beslutades det att följande ska beaktas vid beredningen:

- Köpavtalen kan så småningom slopas, när det i respektive område finns tillräckligt med ersättande platser inom småbarnspedagogiken och barnens resor till småbarnspedagogiken inte förlängs väsentligt. I ändringarna beaktas barnets bästa och en så enhetlig lärostig som möjligt. Dessutom lyssnar man på familjernas och personalens önskemål och utreder möjligheten att fortsätta barngruppernas verksamhet som stadens egen verksamhet eller som privat service. Särskild vikt ska fästas vid köpavtalsdaghem med betoning på specialpedagogik.

- Dessutom antecknade utbildnings- och dagvårdsnämnden i sitt beslut att det fastställs ett avgiftstak för tjänsterna för att säkerställa

kommuninvånarnas möjlighet att välja tjänsteproducent på ett genuint jämlikt sätt. För avgiftstaket används nedan begreppet pristak.

Servicesedeln är ett sätt att ordna kommunens lagstadgade småbarnspedagogik. Enligt 5 § i lagen om småbarnspedagogik kan man inom småbarnspedagogiken ge en serviceanvändare en sådan servicesedel som avses i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009).

Med servicesedel avses kommunens förbindelse att betala ett visst av kommunen på förhand fastställt belopp åt en tjänsteproducent för dennes kostnader för en tjänst för en klient. Med servicesedeln kan klienten själv välja bland de tjänsteproducenter som godkänts av kommunen. Kommunen är skyldig att till en privat tjänsteproducent som den godkänt betala ersättning per barn högst upp till servicesedelns maximivärde.

Beredningen av ibrukttagandet av servicesedeln har framskridit så att utbildnings- och dagvårdsnämnden har godkänt regelboken om servicesedeln inom småbarnspedagogiken 26.8.2020 § 120 och nämnden Svenska rum har godkänt den 27.8.2020 § 60. Nämnderna har godkänt regelboken om servicesedeln villkorligt. För att beslutet ska träda i kraft måste fullmäktige i budgeten för 2021 inkludera ett anslag för servicesedeln för privat småbarnspedagogik.

Processer i anslutning till användningen av servicesedeln och ibrukttagandet av systemen bereds.

Servicesedelns värde och pristak

Enligt lagen om servicesedlar ska servicesedelns värde bestämmas så att det är skäligt med tanke på klienten. Vid fastställandet av värdet ska det tas hänsyn till de kostnader som föranleds kommunen för tillhandahållande av motsvarande tjänst som kommunens egen produktion eller för anskaffning av tjänsten som en köpt tjänst samt den uppskattade självriskandel som ska betalas av klienten.

Beräkningen av värdet på servicesedeln inom småbarnspedagogiken i Esbo baserar sig på kostnaderna för den kommunala småbarnspedagogiken och på beräkningen av serviceprodukter. Som grund för fastställandet av värdet har använts kostnaderna för barn som fyllt tre år och beräkningen av serviceprodukter inom den kommunala daghemsverksamheten. Kostnaderna för den kommunala daghemsverksamheten för barn som fyllt tre år var 989 euro i månaden per barn år 2019. Vid fastställandet av servicesedelns värde avdrogs en del av de kostnader för förvaltningen, utvecklingsenheten och nämnden som en privat tjänsteproducent inte har på motsvarande sätt som en kommunal aktör. Efter dessa avdrag uppgick kostnaderna till 867 euro per månad.

Servicesedelns maximivärde föreslås vara 870 euro i månaden. Dessutom orsakas kostnader för Esbo stad för förvaltningen av servicesedelverksamheten, servicehänvisningen, arrangemangen för stöd för utveckling och lärande samt för den lagstadgade styrningen och övervakningen av aktörerna inom servicesedelssystemet, varvid de kostnader som servicesedeln medför för kommunen motsvarar kommunens egna produktionskostnader. Servicesedelns maximivärde justeras i enlighet med regelboken om servicesedeln inom småbarnspedagogiken i Esbo med högst två års mellanrum i augusti

samtidigt som det sker riksomfattande ändringar i klientavgiften för den kommunala småbarnspedagogiken.

Under beredningen utreddes möjligheten att definiera olika värde av servicesedel för olika stora daghem. Enligt utredningarna som genomfördes av juristerna och Kommunförbundet finns det inte lagliga möjligheter till detta.

Vid fastställandet av servicesedelns värde per barn används koefficienter som baserar sig på barnets ålder och behov av småbarnspedagogik. Grunden för koefficienten på basis av ålder är småbarnspedagogiken för ett barn som fyllt tre år vars koefficient är 1,00. Enligt förordningen om småbarnspedagogik är relationstalet mellan barn under tre år på daghem och personal som arbetar med fostrings-, undervisnings- och vårduppgifter fyra barn per arbetstagare och för barn som fyllt tre år är relationstalet sju barn per arbetstagare. Personaldimensioneringen för barn under tre år förutsätter en större koefficient än för barn som fyllt tre år. De övriga kostnaderna för småbarnspedagogik för barn under tre år avviker inte från kostnaderna för barn som fyllt tre år. Inom den kommunala småbarnspedagogiken är enhetskostnaden för daghemsverksamhet för barn under tre år cirka 1,39 gånger högre än enhetskostnaden för barn som fyllt tre år. Det föreslås att 1,45 används som koefficient för värdet på servicesedeln för barn under tre år. Då bedömer man att andelen personalkostnader av en privat tjänsteproducents totala kostnader är en aning högre än inom den kommunala småbarnspedagogiken.

Som koefficienter enligt behovet av småbarnspedagogik föreslås koefficienten 1,00 för småbarnspedagogik på heltid och koefficienten 0,60 för småbarnspedagogik på deltid på högst 25 timmar i veckan. Koefficienten för småbarnspedagogik i anslutning till förskoleundervisningen föreslås vara 0,50. Förskoleundervisningen omfattas inte av lagstiftningen om servicesedlar. Förskoleundervisningens andel ersätts på något annat sätt till privata daghem som godkänts som platser för anordnande av förskoleundervisning.

Med pristak avses den övre gräns som kommunen fastställt för det pris som tjänsteproducenten kan ta ut för tjänsten. Pristaket föreslås vara 40 euro per barn i månaden. Familjen skulle då, beroende på tjänsteproducentens prissättning, betala 0–40 euro utöver en avgift som följer avgiften för kommunal småbarnspedagogik som baserar sig på familjens inkomster. Förslaget grundar sig på en bedömning av att om pristaket är högre eller om det inte alls fastställs, äventyras möjligheterna för familjer med låga inkomster att välja en privat tjänsteproducent inom servicesedelssystemet. Nästan en tredjedel av barnen inom den kommunala småbarnspedagogiken har en avgift för småbarnspedagogik på 0–60 euro i månaden på grund av familjens låga inkomster. Avgifterna för småbarnspedagogik betraktas också som en bidragsfälla för sysselsättning, även om de har sänkts under de senaste åren. Enligt regeringspropositionen kommer kommunala avgifter för småbarnspedagogik sänkas igen fr.o.m. 1.8.2021.

Servicesedelns värde och pristak i andra kommuner

I samband med beredningen av servicesedeln har man undersökt servicesedlar inom småbarnspedagogik i andra kommuner. Vid fastställandet av servicesedelns värde och pristak utreddes situationen bland annat i Vanda, Åbo, Uleåborg och Kyrkslätt samt Helsingfors. Åbo och Uleåborg är med, eftersom de var de första städerna som tog

servicesedlarna i bruk. Dessa kommuner deltar också i jämförelsen av de sex största städerna, vilket ger mer täckande jämförelseuppgifter om kostnaderna för småbarnspedagogiken.

I Vanda, Åbo och Uleåborg har servicesedelns maximivärde höjts 1.8.2020. Maximivärdet varierar från 825 euro i Uleåborg till 860 euro i Åbo. Koefficienten för ett barn under tre år varierar från 1,46 i Vanda till 1,53 i Uleåborg. Enligt en jämförelse mellan de sex största städerna är de jämförbara enhetskostnaderna för de kommunala daghemmen i Vanda och Uleåborg lägre än i Esbo. Kostnaderna i Åbo ligger på Esbos nivå. I Kyrkslätt är servicesedelns maximivärde 862 euro. I Helsingfors används servicesedlar inte inom småbarnspedagogiken. Utredningen av möjligheterna att utveckla stödet för privat vård behandlades i Helsingfors fostrans- och utbildningsnämnd i april 2020.

Det är inte möjligt att direkt jämföra koefficienterna för barn under 3 år i de olika kommunerna. Koefficientens penningvärde för serviceproducenten är beroende av servicesedelns värde. Ju större värde servicesedeln har desto mer höjer koefficienten summan som betalas åt serviceproducenten. I Esbo är förslaget om maximivärdet av servicesedel högre än värdet i andra kommuner, således innebär koefficienten högre belopp åt serviceproducenten i Esbo än i andra kommuner.

I tabellen nedan finns en kalkyl för vad det skulle innebära om man tog i bruk någon av de övriga kommunernas koefficienter i Esbo.

	Maximivärde för servicesedel	Koefficienten för ett barn under 3 år	Euro/barn under 3 år i kommun ifråga	Euro/barn under 3 år om koefficienten i kommunen ifråga tas i bruk i Esbo
Vanda	846	1,46	1 235	1 270
Kyrkslätt	862	1,5	1 293	1 305
Åbo	860	1,51	1 299	1 314
Uleåborg	825	1,53	1 262	1 331
Jyväskylä	779	1,6	1 246	1 392
Esbo, förslag	870	1,45	1 262	

Om man i Esbo tar i bruk koefficienten 1,5 för barn under 3 år, skulle producenten få 1 305 € för ett barn under 3 år och om koefficienten var 1,56 för ett barn under 3 år skulle producenten få 1 348,50 €, som båda är högre än summorna i de andra kommunerna.

Ett pristak för servicesedlar är i bruk i Vanda (30 euro) och i Kyrkslätt (0 euro). Åbo har inget pristak, men ibruktagandet av det (50 euro) bereds. Enligt de kommunspecifika tjänsteproducenternas prislister var priset för småbarnspedagogik på heltid för barn i åldern 3–6 år i Vanda hos 90 procent av tjänsteproducenterna 30 euro högre än maximivärdet för Vandas servicesedel. Det betyder att nästan alla använde den övre gränsen för pristaket i sin prissättning. Vid cirka hälften av verksamhetsställena i Åbo och vid 85 procent av verksamhetsställena i Uleåborg var priset på serviceprodukten högre än det värde som staden fastställt för servicesedeln.

Uppskattade kostnader för servicesedeln

Vid ibruktagandet ökar servicesedeln i någon mån kostnaderna för anordnande av småbarnspedagogik jämfört med stödet för privat vård av barn, eftersom den höjer kommunens andel av kostnaderna. Ibruktagandet av servicesedeln bidrar dock för sin del till att privata småbarnspedagogiska platser används på ett heltäckande sätt och att privata producenter av småbarnspedagogiska tjänster även i fortsättningen vill genomföra investeringar i Esbo. Servicesedeln kan också jämna ut investeringstrycket inom den kommunala småbarnspedagogiken på längre sikt.

Vid resultatenheten för finsk småbarnspedagogik har det uppskattats att tilläggskostnaden för 2021 är cirka 0,8 miljoner euro, om servicesedeln tas i bruk 1.8.2021. Resultatenheten för Svenska bildningstjänster uppskattar tilläggskostnaderna till cirka 0,08 miljoner euro. Vid kostnadsberäkningen har man som maximivärde för servicesedeln använt 870 euro och koefficienter enligt förslaget. Kostnaderna ovan ingår i resultatenheternas budgetförslag för 2021.

Om maximivärdet eller koefficienter höjs behövs följande tilläggsanslag till 2021

- om koefficienten för under treåring höjs med 0,05, ökar behovet av anslag med 90 000 € / 5 mån.
- om värdet på servicesedel höjs med 10 €, ökar behovet av anslag med 100 000 € / 5 mån.

Fortsatt beredning av servicesedeln inom småbarnspedagogiken

Målet är att servicesedeln för småbarnspedagogik ska vara i bruk i augusti 2021. Eftersom fullmäktige beslutar om ibruktagandet av servicesedeln i samband med godkännandet av budgeten i december 2020, fattas under hösten villkorliga beslut i de ärenden som gäller ibruktagandet av servicesedeln och som behandlas i nämnderna och stadsstyrelsen.

Utbildnings- och dagvårdsnämndens och nämnden Svenska rums förslag till stadsstyrelsen om servicesedelns maximivärde och koefficienter samt ett eurobelopp för ett eventuellt pristak behandlas i stadsstyrelsen i oktober.

I beredningstidtabellen har det beaktats att tjänsteproducenterna måste kunna ansöka om att bli producenter inom servicesedelssystemet senast i december 2020 för att besluten ska kunna fattas före februari 2021. Tjänsteproducenterna behöver information om innehållet i regelboken och om servicesedelns planerade värde för att kunna överväga att ansöka om att bli producenter inom servicesedelssystemet.

Klienterna ska ha möjlighet att ansöka om servicesedeln fyra månader innan användningen inleds, det vill säga senast i slutet av mars 2021. Under hösten 2020 och början av våren ska de funktioner som servicesedeln förutsätter beredas för småbarnspedagogikens klientsystem och för ett system för förvaltning av tjänsteproducenterna. Målet är att klienten ska kunna ansöka om servicesedeln med samma ansökan som man ansöker om en plats inom kommunal småbarnspedagogik.

Med privata tjänsteproducenter förs vid behov enskilda förhandlingar om deras intresse att bli producenter inom servicesedelssystemet. Antalet tjänsteproducenter som verkar med stödet för privat vård i Esbo är för tillfället 36 och i dessa enheter ca. 2500 barn. En del av dessa

tjänsteproducenter förbereder sig redan på att ansöka om att bli producenter inom servicesedelssystemet, en del överväger och en del lär fortsätta sin verksamhet inom stödet för privat vård. Till budgeten 2021 har uppskattats att ca. 1500 barn flyttar från verksamhet med privat stöd till service som produceras med servicesedel.

Antalet nettobudgeterade tjänsteproducenter inom finska småbarnspedagogiken, som driver köpavtalsdaghem enligt ett årligt avtal är 26. I dessa daghem finns ca 600 barn.

Med alla de nettobudgeterade köpavtalsdaghemmen förhandlar staden om olika alternativ för hur verksamheten kan ordnas enligt gällande lagstiftning antingen med en servicesedel, stöd för privat vård eller eventuella andra arrangemang. Serviceproducenterna stöds i avgörandet av det bästa alternativet för enheten. För ändringarna behövs eventuellt en övergångsperiod på några år, periodens längd bedöms efter att förhandlingarna med tjänsteproducenterna har slutförts. Om övergångsperioden uppgörs en plan som nämnden informeras om. I budgeten för 2021 har uppskattats att ca. 1700 barn deltar i småbarnspedagogik med servicesedel varav endast 50–70 barn flyttar från köpavtalsenheter.

Antalet tjänsteproducenter inom svenska bildningstjänster som driver köpavtalsdaghem är 4. I dessa 4 daghem finns ca 60 barn. Avtalen om köptjänster ses över med beaktande av servicebehov och helhetsekonomiskt hållbar tjänsteproduktion.

Samtliga producenter, som i inledningsskedet inte söker sig till servicesedelproducenter, har möjlighet att lämna in en ansökan vid ett senare skede. Serviceproducenter kan om de så vill fortsätta med privat stöd, som kan vara ekonomiskt ett mera lönsamt alternativ för små daghem. Samma serviceproducent/daghem kan ha kunder med både servicesedel och privat stöd.

I samband med beredningsarbetet gjordes i oktober 2018 en förfrågan till privata producenterna och köpavtalsproducenterna. Avsikten med förfrågan var att kartlägga till exempel hur bekanta producenterna var med servicesedelssystemet och/eller hurudan information de önskade. Till förfrågan kom 47 svar och svarsprocenten var 70,1%. Svaren fördelades enligt följande:

- 34 % (ca 16) eventuellt intresserade att ansöka om att bli ett servicesedel daghem
- 51 % (ca 24) kunde inte ännu svara om de var intresserade av att bli ett servicesedel daghem.
- 14,9 % (ca 7) var inte intresserade av att ansöka till servicesedelproducent.

Vecka 42 ordnades igen en förfrågan till serviceproducenterna om deras nuvarande intresse att ta servicesedeln i bruk. Resultat från förfrågan presenteras på nämndens möte.

Fortsatta utvecklingen av servicesedelssystemet

Servicesedelns maximivärde justeras i enlighet med regelboken om servicesedeln inom småbarnspedagogiken i Esbo med högst två års mellanrum i augusti samtidigt med riksomfattande ändringarna i klientavgiften för den kommunala småbarnspedagogiken. Hur servicesedeln, dess koefficienter och pristaket fungerar kommer att

utvärderas efter ibruktagande ur kundernas, serviceproducenternas och stadens synvinkel. Tillsammans med producenterna och kunderna utvecklas systemet på basis av erfarenheterna av användning och utvärdering. Eventuella kommande ändringar i lagstiftning gällande servicesedel behöver tas i beaktande fortsatta utvecklingen.

Beslutshistoria